

Gemeente van onze Heer Jezus Christus

We duiken vanmorgen in het Bijbelverhaal. En als vanzelf gaat het dan ook over ons, vandaag.

We beginnen bij de machtige autocratische koning Nebukadnesar.

Wat bezielt deze koning? Hij heeft Jeruzalem veroverd, de tempelschatten geannexeerd voor zijn eigen godsdienst, en nu wil hij de meest veelbelovende jongeren uit dat joodse volk wat hij heeft weggevoerd in zijn hofhouding hebben. Je kunt denken: wat goed, hij omarmt de vreemdeling en laat hem meedoen! Integratie...

Maar je krijgt er ook een beetje een moeilijke smaak van in je mond. Waarom moeten het mooie, slimme, edele mensen zijn, zonder gebrek? Dat klinkt helemaal niet als 'iedereen mag meedoen.' En dan het programma voor deze mensen: * Een super-inburgeringscursus van drie jaar. * Een nieuwe naam. Je ouders hebben je Daniël genoemd, 'God is mijn rechter' betekent dat. Maar die naam wordt uitgewist. Je heet nu Beltesazzar: 'Bel (Baäl) is mijn beschermer. * En eten van de koninklijke tafel. Eigenlijk word je helemaal ingepakt. Ze gaan een Babyloniër van je maken. Je mag niet zijn wie je bent. Je moet worden zoals zij: assimilatie. Als de elite eenmaal is 'ver-Babylonisch' zal het volk ook meegaan weet de koning. De naam van de God van Israël zal oplossen in de Babylonische zon.

Hoe kijken wij naar onze grote leiders? Er zijn er die gelovigen in de gevangenis zetten. Dan is hun bedoeling duidelijk. Maar je moet pas echt oppassen als ze gaan pronken met het geloof. Zoals Nebukadnesar die voorwerpen van God in de tempel van zijn eigen goden ging zetten. Ook wij zien leiders en presidenten koketteren met het christelijke. Ze houden een toespraak met een bijbel in hun hand. Of ze roepen dat we moeten opkomen voor de 'joods-christelijke cultuur.' Maar van de mentaliteit van Christus, die oog heeft voor de minste mensen en die leidt als een dienaar moeten ze niks hebben. Laat je niet in slaap sussen door die schijn van christelijkheid.

Dan kijken we nu naar Daniël.

Je moet je voorstellen, een jongen van een jaar of 14. Hij heeft net bar mitswa gedaan, hij is gevormd in het geloof. Hij draagt de verhalen van Israël in zijn hart. Hij weet van de God die heeft gezegd: Ik zal er zijn. Hij heeft die God lief met heel zijn hart en zijn ziel en alles wat in hem is. Hij houdt zich aan de leefregels die God gegeven heeft. Deze Daniël mag hoveling worden van de koning van Babylonië. En laat duidelijk zijn: aan dat hof ben je je leven niet zeker. Eén onwelgevallige opmerking en je wordt gedood. Iedereen daar loopt op eieren.

Hoe blijft deze Daniël staande in die omvorm-machinerie van Nebukadnesar? Die koninklijke opleiding, dat is alleen maar mooi. Als je goed geïnformeerd bent, kun je ook iets gaan betekenen. Dat Daniël een andere naam krijgt, daar hoor je hem ook niet over. Maar mee-eten van de koninklijke tafel, dat is een brug te ver.

Daniël wilde zich aan de Joodse regels voor het eten houden, lazen we. Letterlijk staat dat een tandje heftiger: *Daniël bindt zichzelf op het hart dat hij zich niet zal besmeuren met het beste eten van de koning en de wijn die de koning zelf drinkt.* Dat is voor Daniël niet zomaar een regeltje maar

iets van zijn hart. Diep van binnen zit dat. Hij heeft zich met heel zijn hart voorgenomen om zich daaraan te houden.

Waarom is juist dit punt van eten en drinken zo belangrijk voor Daniël? Daar zijn hele beschouwingen over. Sowieso: wiens brood men eet, wiens woord men spreekt. En dat eten van die koning wordt misschien ook wel gebruikt in de offerdiensten voor vreemde goden. Dat zou het breekpunt kunnen zijn voor Daniël. En het was ook zo dat die joodse regels voor wat je eet extra belangrijk werden toen de tempel verwoest was en ze ver weg moesten gaan leven. Als een soort houvast om met die dagelijkse eetgewoontes in dat verre land God niet te vergeten.

En je kunt er ook symbolisch naar kijken: waar voed je je mee? En voor ons is dan misschien niet wat je eet de vraag. Maar: waar voed jij online je gedachten en je ziel mee? Waar kijk je naar op internet? Op welke sites zit je? Welke mensen zitten er achter de nieuwsberichten die je leest? Hoe ziet jouw bubbel eruit qua social media?

Hoe dan ook, hier ligt voor Daniël een grens. Hij zegt nee tegen het voedsel van de koning. En ik vraag me af: hebben wij ook van die dingen die zo belangrijk voor ons zijn dat we 'nee' zeggen tegen dat wat ermee strijdt? Zijn er momenten waarop we vanuit onze tenen 'nee' zeggen? Dit doe ik niet.

Ik vond dat nog niet zo makkelijk. Wij zijn vrij in onze opvattingen over eten, over alcohol, over wat je op zondag doet. Misschien hebben we wel onze gewoontes maar ik heb de indruk dat we daar allesbehalve 'wettisch' in zijn.

Een voorbeeld: Ik bid voor het eten. Maar niet altijd in een restaurant en niet als we ergens een buiten een broodje eten en niet als er mensen bij zijn die niets hebben met geloof. 'Als het eens een keertje anders loopt, dat zal God wel begrijpen.' Maar zouden we zo niet alleen God maar ook onszelf tekort doen? Dat moment van gebed bepaalt je bij God. Als je daar zo nonchalant mee omgaat, mis je dat moment met God. Je mist dat haakje om je geloof aan op te hangen. Dat moment van gebed zorgt er toch voor dat je een aantal keren op een dag aan God denkt. Zonder dat moment kun je ook aan God denken, maar dan moet het spontaan uit jezelf komen. Vaste gewoontes zijn een soort dam om te voorkomen dat je overspoeld wordt door van alles en God vergeet.

Dit is maar een voorbeeld, maar wel iets om over na te denken. Wat is ons zo heilig dat we er voor staan en er zelfs de strijd voor aangaan? Voor sommigen is dat het kerkasiel: die 420 kinderen die uitgezet dreigen te worden: Nee! Maar het kan ook gaan om zorg voor andere kwetsbare mensen. Om de schepping, het klimaat. Of nog iets anders wat voor jou zo strijdt met je geloof en wie je bent dat je het beschermt met alles wat je hebt. Dus: Waarin roept God ons om staande te blijven tegen de algemene opvattingen in?

We hebben het 'nee' van Daniël verkend en nagedacht over ons eigen nee. Maar hoe pak je het dan aan als je zo'n principe hebt waar je mee leeft? Hoe doet Daniël dat?

Hij durft het aan om tegengas te geven. Dat is heel belangrijk. Als we allemaal ons mond houden als er dingen gebeuren die strijden met onze diepste overtuiging, met de wil van God, als we bij voorbaat al denken: ze luisteren toch niet, verandert er niets. Sterker nog, sommige mensen zijn zo bang voor de macht dat ze de neiging hebben om zich preventief aan te passen. Voordat Trump anti-woke regels uitvaardigde, werden er in de VS alvast mensen ontslagen die wellicht niet in het

toekomstige profiel van hun functie passen. Beatrice de Graaf noemt dat: vooruitlopende gehoorzaamheid. Dan help je zelfs de krachten waar je eigenlijk tegenin zou moeten gaan. Meestal omdat je bang bent je baan, je geld, of zelfs je leven te verliezen.

Zo niet Daniël. Hij gaat de stijd aan, maar met humor en flexibiliteit. Hij zit niet chagerijnig met zijn kaken op elkaar bij een bordje koninklijke vlees. Hij gaat praten, met de chef van het paleis en met degene die hem moet bewaken. En dat helpt! De chef van het paleis zegt niet keihard nee. En de bewaker durft het zelfs aan om op Daniëls voorstel in te gaan tegen het bevel van de koning. Er komt een experiment. En het pakt goed uit voor Daniël en zijn vrienden. De koning weet van niets, maar Daniël heeft dat wat hem heilig is beschermd. Dat doet hij toch maar mooi, die Daniël. Ik moet denken aan wat Jezus zegt als hij zijn leerlingen uitzendt (Mt 10:16): *Bedenk wel, ik zend jullie als schapen onder de wolven. Wees dus scherpzinnig als een slang en argeloos als een duif.* Die wendbaarheid! In de kern weet je waar je staat, maar je kunt ook meeveren.

En het geheim van die bijzondere houding is God. Daniël vertrouwt op God.

Laten we eens kijken waar we God tegenkomen in dit verhaal.

Op drie momenten in Daniël 1 wordt God genoemd.

Het **eerste** moment is het lastigste. Het is God die het landje Juda (deel van wat ooit Israël was) met Jeruzalem in handen van Nebukadnesar geeft. Die hele ballingschap met alle ellende was het antwoord van God op de ontrouw van de koningen en het volk van Juda. Ze hadden God vergeten en bloed aan hun handen. En God geeft hen over aan een machtige vijand: Nebukadnesar.

Maar God laat ze niet in de steek daar in dat verre Babylon. Hij gaat met ze mee. En Hij werkt in kleine dingen. Dat zien we in het **tweede** moment dat we God tegenkomen. Het is God die ervoor zorgt dat Aspenaz - de chef van het paleis - Daniël goed gezind is. Daniël mag een creatieve en aardige jongen zijn, wij kunnen flexibel en humor proberen dingen op te lossen, maar je hebt ook de welwillendheid van anderen nodig. Ze hoeven het niet volledig met je eens te zijn maar het helpt wel als ze je een beetje aardig vinden en iets voor je willen doen. En daar geeft God een duwtje in de goede richting.

En het **derde** moment dat we God tegenkomen is in wat God Daniël en zijn vrienden geeft om in die lastige situatie staande te blijven: Wijsheid, kennis en verstand. *Wijsheid* is dat je weet wat je moet doen in allerlei situaties. Denk maar aan de Spreuken. Levenswijsheid. Volgens de Bijbel begint wijsheid bij: ontzag hebben voor God. Dan zie je alles in het goede perspectief. *Kennis* is weten hoe het zit. Je goed laten informeren. En ook beseffen wat je niet weet. *Verstand* dat is de vaardigheid om die wijsheid en die kennis toe te passen. Daniël en zijn vrienden hebben het allemaal. Maar dat is niet hun eigen prestatie zegt de Bijbelschrijver. Het is hun door God gegeven. En Daniël ontvangt van God ook dat hij dromen kan uitleggen. Dat zal nog van pas komen de komende tijd.

Dus God is in het grote wereldgebeuren. Waar en hoe precies, dat is niet zo makkelijk, maar Hij is er wel. En dat geeft mij hoop. En tegelijk is God in het kleine. Hij geeft een duwtje in de goede richting. Hij zegent met wijsheid en helder inzicht.

We kijken nog even terug. Wat nemen we nu mee uit dit verhaal?

Vertrouw op God

We leven in zijn wereld. Hij is erbij. In het grote en in het kleine.

Weet wat voor jou heilig is en ga ervoor.

Wat is je heilig? Waar wil je voor vechten? Ga daarvoor staan. Blijf daarin staande. Bindt dat op je hart en wees 100% trouw daaraan.

Durf 'nee' te zeggen tegen dat wat ermee strijdt.

Tot hiertoe en niet verder. Geef je grenzen aan om het heilige te beschermen. Alleen dan kan er wat veranderen en zul je ongedachte medestanders vinden.

Moge God ons de kracht en de wijsheid geven
om zo staande te blijven.

Amen.